

ŞEHR-İ RAMAZAN

ÖZLÜCE NURETTİN TOPÇU KIZ ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ RAMAZAN YAYINIDIR

Ramazan neşe mi eğlence mi? / İsmail KILIÇARSLAN

Ezgi Akgül'ün bir cümlesi düştü dün önüme. Şuydu: "Ramazan bugün bir modern toplum eğlencesi haline geldi."

Bu, burada bir dursun.

Çok uzun süredir ramazan ayının İslâm dünyasının dört bir yanında ürettiği kültürün tehdit altında olduğunu düşünüyorum. Ama sadece ramazana, sadece Müslümanların ürettiği kültüre yönelmiş bir tehdit değil bu. Vahşi kapitalizmle kol kola girmiş seküler zihin dünyası, dünyadaki tüm günleri, tüm ayları, tüm dinleri, tüm kültürleri tehdit ediyor. Bana kalırsa bugün insanlığın önündeki en büyük tehlike seküler zihin dünyası ile vahşi kapitalizmin ürettiği kültürel vasattır.

Ramazan özelinde devam edelim. Ramazanı daha çok ürün satabilmek için bir fırsatlar toplamı sayan vahşi kapitalizme karşı koymamız gerektiğini düşünen zihnin ürettiği kalıp davranışlar var. İlk davranış ramazan ayının ve oruç ibadetinin hikmetlerinden bahsetmek. Nefis mücadelesi, sağlığa faydaları, dayanışma vurgusu ve benzerleri.

İlk bakışta doğru bir davranış kalıbı gibi geliyor bu hepimize. Oysa basitçe "faydacılık" toplamına sokabiliriz bu karşı koyma arayışını. Bu da bizi faydacı, çıkarıcı seküler zihinle aynı toplama yazar. Basitçe söylemek gerekirse ramazan ramazan olduğu için gelir, oruç da oruç olduğu için tutulur. Faydası, kültürü, hikmeti sonra, çok sonra gelir.

Yanlış anlaşılmasın. Ramazanda ve oruçta hikmet yoktur demiyorum. Tam tersine, hem ramazan ayı hem oruç ibadeti olağanüstü hikmetleri haizdir. Bunları tespit etmek ve konuşmak elbette çok mühimdir. Ben sadece "oruca şunun için değil, şunun şunun için tutarız" kalıbıyla ilerleyen ve seküler zihinden pek de ayıramadığım o davranış kalıbına dikkat çekmek isterim. Oruca üzerimize farz olduğu için tutarız, açın halinden anlamak için değil mesela. Ama oruç tuttuğumuzda beklediğimiz sonuçlardan biri de açın halinden anlamaktır. Sadece süreçle sebebi, sebeple sonucu karıştırmayalım demeye çalışıyorum.

Bu da burada bir dursun. Ezgi'nin "Ramazan bugün bir modern toplum eğlencesi haline geldi" tespitini önemsiyor ve fakat eksik buluyorum. Belediyelerin organizatörlere ihale ederek yaptırarak ramazan etkinlikleri, artık çoktan amacının dışına çıkmış iftar çadırları, reklam mecralarında yayınlanan ramazan reklamları, pahalı iftar menüleri ve diğerleri... Bunlar, bizim kültürel vasatımızın basit göstergeleri. Ve sonuç eleştirisi sadece. Oysa devasa bir süreçle geldik bu noktaya.

En basitinden ifade etmek gerekirse mesai saatlerini oruca göre düzenlemeyen bir toplumdaki yüksek bir ramazan kültürü üretmeyi beklemek mümkün mü? Yahut ramazan deyince aklına meddah gösterisiyle Karagöz Hacivat gelen sağıcıdan ramazan ayının kültürünü yaşatması beklenebilir mi? Eli artırarak söyleyeyim: Pahalı menüleri ramazan sofralarına oturmamak kültürü yaşatmak için bir fırsat da ramazan arifesinde evine 4 milyar TL'lik market alışverişi yapan kalabalıktan biri olmak problem değil mi? Hadi dahasını da söyleyeyim: Pahalı iftar sofralarına oturmak problem de, ramazandan sonra pahalı sofralara oturmak problem değil mi? Çok acıkmanın standart olduğu ramazanın suçu ne?

Hadi o zaman soruyu şuraya genişletelim: "Vahşi kapitalizm ve onun yarattığı zihinsel düzlem karşısında özgün bir kültürel üretim ve berrak bir zihin üretmek mümkün mü?"

"Ramazanda Kur'an ile meşgul olmalıyız" diyen ve bunu iyi bir öneri sayan paramparça zihinlerimizin bu düzlemi yenebilmesinin imkânı var mı? Dahası, "Ramazan'da Kur'an ile meşgul olmalıyız" tavsiyesindeki eksiklik üzerine düşünmek bile aklımıza gelmiyorsa ne yapacağız? Hadi biraz daha kızdırayım sizi: İbadetleri formel bir ritüel düzlemine çekip ramazanı da bu formel düzlemin olimpiyatları saymak aslında ne denli büyük bir zihinsel sefalet içerisinde olduğumuzu göstermez mi?

O halde finalde duracağımız soru şurası: Niçin hayatın doğal akışında üretmemiz gereken neşeyi kaybettik de ramazanı modern bir eğlence ayına dönüştüren zihinlere teslim olduk?

Belki de soframızda misafire yer kalmadığı içindir. Belki de elde yufka açmadığımız içindir. Belki de komşumuzun halini anlamaya vaktimiz kalmadığı içindir. Belki de ramazanda üretime son gaz devam etme zorunluluğumuz yüzündendir. Belki de televizyonlardaki iftar programları nedeniyledir. Belki de cuma namazına tertemiz elbiselerimizle gitmediğimiz içindir.

Bütün bunları pas geçerek meselenin kola reklamlarına nasıl geldiğini bulamayız. Kültürel vasatımızın sefaleti bizi sürekli "maruz kalan taraf" haline getiriyor ve biz bu maruz kalma biçimimizi sürekli sonuçlar üzerinden tartışıyoruz.

O bembeyaz elbiseli adamları karşısında görüp küçük dilini yutmuş gibi "siz ne güzelsiniz, siz kimsiniz?" diye soran bedeviye o adamlar yerine biz cevap versek ve "Biz Müslümanlarız" desek inanır mı bize o bedevi?

Yüzleşeceğimiz yer burasıdır, iftar menülerinin fiyatı ile televizyon reklamları değil.

Ramazan-ı şerifiniz mübarek ola.

BİR AYET

"Mü'minler ancak kardeşlerler."

Hucurat / 10. Ayet

BİR HADİS

"Oruçlunun ağız kokusu Allah katında misk kokusundan daha güzeldir." (Müslim, Siyam 164)

MUHAMMED'İN RİSALETİ

O haşmetli melek, ilk bakışta tanınan, nur saçarak girince saklandığı yere, yalvardı vazgeçip bütün iddialardan, basit bir tacir olarak kalabilsin diye.

Basit bir tacir işte; üzerinde biraz mahmurluk, yolculuklardan kalan. Okumuşluğu yoktu, hele böylesi bir kelâm ağır gelmez miydi âriflere bile?

Ama melek, buyurgan, üsteliyor ve üsteliyordu elindeki levhada yazanı göstererek, bir daha ve bir daha: Oku.

Ve okudu. Öyle ki, melek eğildi önünde. Çoktan okumuş gibiydi sanki, hazırды çoktan, işitmeye ve itaat etmeye.

Rainer Maria Rilke

Çeviren:Hakan Albayrak

20 MART ÇARŞAMBA

İMSAK VAKTİ :05.36

AKŞAM/İFTAR VAKTİ: 19.22